

Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 6 (24 april 2020)

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ / Nivel /cGM /GGD GHOR NL)

Ontwikkelingen IVC

Zoals al eerder aangekondigd ontwikkelt ARQ Kenniscentrum Impact in samenwerking met het RIVM een IVC (Informatie en verwijscentrum). Het IVC zal dienen als één loket voor vragen van publiek en zorgprofessionals over psychosociale aspecten van de coronacrisis op korte en langere termijn. Het wordt ondergebracht in het 'Coronadossier' van Rijksoverheid.nl. De inhoud en vorm van het IVC zijn complementair aan bestaande regionale en lokale structuren. Momenteel wordt met medewerkers van VWS gewerkt aan de laatste redactionele en logistieke zaken. Het streven is dat het IVC volgende week, na koningsdag, online komt. Hierbij wordt in eerste instantie geprioriteerd informatie aangeboden. In de periode daarna zullen steeds meer onderwerpen worden bijgevoegd.

Campagne mentale gezondheid van VWS

Daarnaast start VWS vandaag de campagne 'Somber of gespannen door het coronavirus? Praat erover'. De campagne start op radio en vanaf dit weekend ook op social media. In deze deelcampagne over mentale gezondheid, wil VWS mensen het gevoel geven dat ze begrepen worden. Zie ook de bijhorende [webpagina](#).

Activiteiten LOT-C

Cluster Samenleving en Veerkracht

Er is afgestemd tussen de sectoren GGD/publieke gezondheid (PSH) en Bevolkingszorg/gemeenten. Afgesproken is om de regionale initiatieven op het gebied van PSH te verkennen en deze in het volgende overleg te bespreken. Het doel is om vanuit de sectorale plannen te komen tot een integraal PSH procesplan dat door de regio's gebruik kan worden (onder de kop 'nieuwe producten en informatie PSH kun meer lezen over het integrale PSH procesplan).

Cluster Gezondheid en Zorg

Vanuit het Landelijke Operationeel Team Corona (LOT-C) is dr Bauke Koekkoek gevraagd een eenduidig beeld te vormen van de impact van corona-crisis op burgers met een al bekende psychische/sociale kwetsbaarheid. Daarvoor zal hij een kwantitatief en kwalitatief beeld, duiding en handelingsperspectief bieden op drie groepen kwetsbare burgers:

- mensen in huiselijk geweld-situaties
- mensen met een bekende en blijvende psychische/sociale kwetsbaarheid en verhoogd risico op ontregeling
- mensen met een ernstige psychische/sociale kwetsbaarheid, verhoogd risico op ontregeling en gebrek aan basisvoorzieningen en/of zorg (dak/thuislozen en OGGZ-groep)

Lees meer over dit onderzoek op Kennisnet in zowel de [PSH-groep](#) als de [GOR-groep](#).

Nieuwe producten en informatie PSH

Korte behoeftepeiling PSH procesleiders

Komende week wordt een korte vragenlijst doorgestuurd naar PSH procesleiders. We willen zicht krijgen op de PSH-inzet in verschillende regio's, en van de uitdagingen, vragen en ondersteuningsbehoeften die er zijn. Juist nu zijn het RIVM, GGD GHOR NL en ARQ Kenniscentrum Impact er om te ondersteunen bij het vervullen van de PSH-taken. Jullie input is waardevol om het ondersteuningsaanbod te laten aansluiten op wat nodig is. Via de nieuwsbrief en GGD GHOR Kennisnet geven we een terugkoppeling van de reacties en hoe we daar op inspelen.

PSH producten

Alle folders en filmpjes zijn te vinden op de [webpagina over Covid-19](#) van ARQ Kenniscentrum Impact.

De word-versies van de meeste folders staan in de [PSH-groep op Kennisnet](#)

1. [Integraal PSH procesplan](#) bij COVID-19 (in ontwikkeling): (zie ook onder 'activiteiten LOT-C'). Onderdeel van het integraal procesplan PSH is een nazorgplan. Het streven is om gezamenlijk met bevolkingszorg het nazorgplan te integreren in een breder nafaseplan waarin ook andere thema's en vraagstukken terugkeren (hoe de documenten zich tot elkaar verhouden staat beschreven [in dit overzicht](#)). Op dit moment buigt het Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C), sectie samenleving en veerkracht zich hierover.

Een mogelijk startpunt voor jezelf is het doornemen van de [e-module Communiceren in de nafase](#). Dit geeft inzicht in de dynamiek en de uitdagingen van de nafase. Bedoeld voor professionals die een rol hebben in de nazorg/nafase.

2. [Ondersteuning aan patiënten met psychosociale problemen na een opname op de IC met COVID-19](#). Folder met informatie voor zorgverleners.

Voorbeelden van en voor GGD'en

Diverse regio's voeren gezondheidspeilingen uit. De uitkomst daarvan biedt relevante informatie voor PSH. Ga na bij je GGD-collega's wat voor panelonderzoek er in je regio wordt uitgevoerd en kijk voor inspiratie naar peilingen van andere GGD'en (meer voorbeelden in de [GOR-groep op Kennisnet](#)):

1. [Peiling GGD Utrecht](#) over impact coronavirus (periode 3 april-13 april)
2. [Brabantse monitor](#) maatschappelijke effecten coronavirus (periode 31 maart - 5 april)
3. [Advies van het RIVM gedragsexpertteam](#) hoe informatie en uitkomsten positief te communiceren. Aspecten die helpen zijn o.a.: positieve bekrachtiging en handelingsperspectief bieden. Lees dit A4'tje voor meer tips.
4. GGD Zuid-Holland Zuid stelt een [handreiking sociale stigmatisering](#) beschikbaar. Over hoe dit te signaleren en voorkomen.
5. GGD Utrecht maakte een kort document met uitleg over de [organisatie van de witte kolom](#) en de rol van de PDG bij COVID-19.

Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

PSH Informatie

1. Rode Kruis: Overzicht [Rode Kruis hulpaanbod](#) in tijden van COVID-19
2. Veilig Thuisinformatie: "Een groot aantal Veilig Thuis organisaties ziet de vragen toenemen over de huidige quarantainesituatie en het feit dat mensen dicht op elkaar zitten. Ook ziet een aantal Veilig Thuis-organisaties dat bijvoorbeeld burens meer bellen, mede doordat deze nu thuis zijn en meer horen dan normaal." [Lees meer op Kennisnet.](#)
3. Persbericht: wetenschappers vrezen stijging suïcidaliteit. [Lees het bericht op Kennisnet.](#)
4. IFV-blog: "Beste Mark: initieer een IMT!" – blog Menno van Duin over het opstarten van een Impact Management Team. [Lees meer op de website van het IFV.](#)
5. [10 goede voorbeelden van Geestelijke Verzorging](#) in tijden van corona. Op de vier terreinen ziekenhuis, ouderenzorg, mensen met een beperking en thuis. En gericht op doelgroepen.

Externe links

- Informatie voor [mantelzorgers](#). De landelijke vereniging voor iedereen die zorg voor een naaste biedt informatie over het coronavirus en een telefoonnummer. De [Zorgladder Mantelzorg](#) geeft aan waar mantelzorgers terecht kunnen als ze het echt niet meer redden.
- [Mentaalvitaal](#) van het Trimbos instituut geeft een overzicht van informatiepagina's en initiatieven.
- [V&VN](#) (beroepsvereniging voor verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten) bieden diverse activiteiten en publicaties (o.a. richtlijnen) over het coronavirus in relatie tot de beroepsgroep.
- De [nieuwsbrief van Augeo Foundation](#) over kwetsbare gezinnen in coronatijd. [NLvoorelkaar](#) is een landelijk verzamelpunt van vraag en aanbod van hulp: "Op ons platform verbinden we iedereen die iets wil betekenen met iedereen die iets nodig heeft." Specifiek hebben ze initiatieven samengebracht op een platform/webpagina met betrekking tot corona.

Nieuwe producten en informatie GOR

Inzet GGD panels voor onderzoek corona gedragsunit

Zoals reeds bekend heeft het RIVM een [corona gedragsunit](#) opgericht, aangezien de meeste maatregelen die vanuit de overheid zijn opgelegd om het coronavirus te bestrijden te maken hebben met het gedrag dat mensen moeten uitvoeren. Eén van de onderdelen van deze gedragsunit is onderzoek uitvoeren onder burgers naar gedrag en gezondheid om inzichten te verkrijgen hoe mensen te helpen om gedragsregels te blijven volgen.

Dit onderzoek doet het RIVM samen met GGD GHOR Nederland, namens de regionale GGD'en, en een wetenschappelijke adviesraad. Er is in een zeer korte tijd een [kwalitatief goede vragenlijst](#) opgesteld, die bestaat uit een vast begin (achtergrondkenmerken) en eind (slotvragen) en drie verschillende tussenstukken; welzijn van de burger, compliance aan de maatregelen en determinanten van gedrag. De drie vragenlijsten zullen ad random beschikbaar worden gesteld aan degene die de link aanklikt.

Nieuwe producten en informatie GOR

Inzet GGD panels voor onderzoek corona gedragsunit (vervolg)

Het onderzoek is sinds vrijdag 17 april gefaseerd in 4 dagen tijd uitgezet bij panels van 19 verschillende GGD'en. Ook is de link naar de vragenlijst door in totaal 21 GGD'en verspreid via verschillende social media kanalen. De vragenlijst sluit op 24 april, 23.59 uur. De tussenstand van de respons was vrijdagochtend 24 april; 85.300 compleet ingevulde vragenlijsten.

De eerste uitkomsten worden verwacht begin mei. Alle GGD'en krijgen hun regionale bestand terug van het RIVM, zodat ze zelf ook regionale analyses kunnen uitvoeren en deze kunnen vergelijken met de landelijke uitkomsten.

Voor zover we nu weten zullen er nog 4 metingen komen. Deze staan gepland rond 6 mei (kan input opleveren voor nieuwe besluiten op 11 mei), 20 mei, 2 juni en 16 juni. Afhankelijk van de ontwikkelingen kan hiervan afgeweken worden.

Andere landelijke onderzoeken:

- Gezondheidsmonitor najaar 2020 (GGD'en, RIVM en CBS): GGD'en hebben een vragenset corona ontwikkeld om op te nemen in de gezondheidsmonitor van dit najaar. Er kan nog t/m 27 april een reactie worden gegeven op deze [vragenset](#).

Verder is er deze week gesproken over verschillende scenario's met betrekking tot het uitvoeren van deze monitor; Gewoon doorgaan als gepland? Of dit jaar een verkorte monitor doen? En is er nog een extra (herstel) meting mogelijk in 2021? GGD'en halen de mening op bij gemeenten hierover en geven uiterlijk 24 april een reactie op de scenario's.

- Trimbos is gestart met onderzoek naar de gevolgen van de coronacrisis op de psychische gezondheid en verslaving. Zij zullen dit onderzoek vaker herhalen. Als de resultaten openbaar zijn, zullen we ze delen.
- Ook centerdata doet voor allerlei partners onderzoek naar de sociale gevolgen en de impact van Corona. Dit doen zij via hun panel (LISS panel) van 7000 mensen.

Peiling GOR procesleiders:

Uit de [peiling van GOR procesleiders](#) blijkt dat de rol van het GOR proces binnen de GGD'en zeer verschillend wordt ingevuld. De belangrijkste behoefte die genoemd werd is de vraag om meer inzicht te krijgen in landelijke onderzoeken, onderzoeken bij andere GGD'en en de afstemming tussen landelijke en regionale initiatieven. Wij gaan proberen hierover een webinar te organiseren. Verder zijn er een aantal specifieke vragen gesteld. Hier zullen we zo snel mogelijk op reageren richting de vraagsteller.

Publicaties:

- GGD regio Utrecht, GGD Hollands Noorden en GGD Zaanstreek-Waterland hebben de [resultaten](#) gepubliceerd van hun panelonderzoek. De afname vond plaats van 3 april t/m 13 april.
- [Resultaten panelonderzoek NIVEL](#). Wekelijks publiceert het NIVEL de uitkomsten van hun panelonderzoek over de beleving van Corona.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Eerdere nieuwsbrieven

Voorgaande edities van de nieuwsbrief PSH GOR zijn te vinden onderaan de [website van ARQ Kenniscentrum Impact](#).

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij het coördinatieteam.

Vragen per telefoon

- PSH-vragen: 06-19915553 (ARQ Kenniscentrum Impact)
- GOR-vragen: 06-51617555 (Martine Mulder)

Vragen per mail

- Vragen over PSH en GOR kunnen per mail gesteld worden aan cGM@rivm.nl

De leden van het coördinatieteam zijn: Sjef Timmermans en Maaïke van den Biggelaar (GGD GHOR Nederland), Wera van Hoof, Charlie Steen, Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Martine Mulder (cGM/GGD ZW), Femke de Zwart, Annemiek van Overveld, Jantien Noorda, Jannie van der Helm, Annelike Dusseldorp, Diane Houweling, Tiffany Domsdorf, Loes Lanting (RIVM/cGM).